

דניאל אדוארדו פלדמן - נעצר (24) ושחרר

שם האב: אברהם פלדמן.
שם האם: חנה פלדמן.

אזרחות בעת המעצר: ארגנטינית

תיאור המקרה:

בארגנטינה גרתי בפרבר של בואנוס איירס, הנקרא לנוס (Lanús). מאז שהייתי קטן הלכתי לבית הספר ולמועדון של הקהילה היהודית. בשנת 1975 היה קורס בישראל למנהלי מוסדות יהודיים שאורגן ע"י הגיונט. באנו לחודשיים לארץ וחזרנו לארגנטינה. עד שנת 1976 הייתי פעיל במסגרות יהודיות. כמה מחברי הילדות שלי היו פעילים בתנועות נוער. בשכונה שלי היו צעירים שהיו איתי בתנועת הנוער הציונית ואחר כך הצטרפו למחתרת ואז נעלמו. ויקטור גאלוס (Victor Galuz) למשל. כשנעלם ויקטור, חברים ברחו אלי הביתה לכמה ימים כי ידעו שאצלי לא יחפשו אותם. כמה ימים אח"כ, ביום 4 ביולי 1976 באמצע הלילה שמענו מכות של קני רובים על דלת הבית. גרנו בבית חד קומתי. אנשים נכנסו ולקחו את אבי. שמו לו מיד מגבת על הראש שמו אותנו במכונית ואני חושב שנסענו דרך גשר ואז דרך רמפה, לפי המיקום אולי ב"בור של לנוס" (מחנה מעצר El pozo de Lanús), זו היתה תחנת מעבר. שמו לי מיד כיסוי עיניים שם היה גם חברי ראובן שטרן שעמד להתחתן. הכניסו אותנו לחדר שהיה מרובע וקטן בלי מיטה עם מחיצות בתור קירות. אני חושב שכל הזמן הרביצו לנו. מדי פעם היו מבקשים שהיהודים יקומו והיו מרביצים לנו במיוחד.. זה היה עד הבוקר. כל הזמן היה ריח של מחנה צבאי, בגלל הריח של האוכל. לקחו אותנו בשורות לשירותים עם שרשראות לרגליים ומכות. לקחו לי את המעיל. נתנו לנו מספר, אני הייתי K 37. מאז נעלם השם. אחד שלקח אותנו לשירותים אמר לי "אם היית יודע מי אני...". אני לא בטוח אבל אני חושב שזה מישהו שהכרתי מהפקולטה. יום אחד בלילה לקחו אותי לדבר כנראה עם קצין – אולי מחיל הים. הוא שאל אותי מי נמצא ב-"שלטון הנסיכים" (גרסה מקומית ל"פרוטוקולי ציון"). דיברנו גם על טימרמן ועל פעילויות ארגון הביטחון של הקהילה היהודית. בסוף אמר שבלילה ישחררו אותי.

אנשים הקשורים למקרה: לא יודע שמות.

עדויות על אנטישמיות בקשר לחטיפת דניאל גולדמן: מדי פעם היו מבקשים שהיהודים יקומו והיו מרביצים לנו במיוחד

הקצין שחקר אותי שאל מי נמצא ב-"שלטון הנסיכים" (גרסה מקומית ל"פרוטוקולי ציון"). דיברנו גם על טימרמן ועל פעילויות ארגון הביטחון של הקהילה היהודית. הכל היה ברוח טובה. התווכחתי איתו ואמרתי שלפי מה שאני יודע הארגון היה קיים בידיעתם ולא היה מחתרתי. אח"כ למדתי שהארגון חצה את הקווים והחל להשתמש בנשק נגד המשטר.

אני חושב שלקחו אותי כדי לוודא אינפורמציה מפי יהודי קשור לפעולות ביטחון בקהילה היהודית. את ראובן לקחו כי היה קשור לכלכלה בקהילה היהודית.

בדצמבר 1976 באו עוד הפעם לבית בלנוס, כבר לא גרנו שם, וחפשו את היהודי דני פלדמן והם היו מצוידים בתמונה שלי. זה היה ביום שבת.

עדויות על הימצאם של אנשים אחרים במעצר:

Victor Galuz – הועלם. אביו היה חבר של מנחם בגין אך זה לא עזר (כשבגין היה מגיע ללנוס הוא ישן אצל ויקטור). יכול להיות שהרגו אותו מיד ולכן בגין לא יכול לעזור. הוא ופרש מתנועת הביטחון של הקהילה היהודית בה היה איתי, ועבר ל"נוערה פרונטיסטי" (Juventud Peronista).
תיק: א"מ חצ 7120/57

ראובן שטיין – נעצר ושחרר. ראובן עבד בקואופרטיב לאשראי היהודי של לנוס ובחקירה שלו כל השאלות היו בקשר לכסף: איפה הכסף השחור וכו'. לא זוכר אם עינו אותו. אולי עשו לו "צוללת". כמו שאותי שאלו על ביטחון - למה הייתי בישראל וכו' - אותו על כסף.

Isidoro – נעצר ושחרר.

ללו ברנבויס – נעצר ושחרר. חטף מכות קשות ונפגע מכך בכליות.

האח של אשתי (Alejandro José Hollenberg) הועלם ועד היום לא שב. אשתי נשארה בת יחידה להוריה. (לא למסור על כך עדות כלשהי). (יש התייחסות לכך בתיק א"מ, חצ 7119/47).

תיק מארכיון משרד החוץ: אין.

עדות שנמסרה על ידי דניאל פלדמן בירושלים ביום 7 במאי 2001: נולדתי בשנת 1956. עליתי ארצה בינואר 1978.

בארגנטינה גרתי בפרבר של בואנוס איירס, הנקרא לנוס (Lanús). מאז שהייתי קטן הלכתי לבי"ס ולמועדון של הקהילה היהודית. בשנת 75 היה קורס של מנהלי מוסדות יהודים, שנוהל ע"י הגיונט. באנו לחודשיים לארץ וחזרנו לארגנטינה. עד שנת 76 הייתי פעיל. כמה מחברי הילדות שלי היו פעילים בתנועות.

בשכונה לידי היו ילדים שהיו איתי בתנועות ואחר כך הצטרפו למחתרת ואז נעלמו. ויקטור גלוס (Victor Galuz) למשל. כשנעלם ויקטור, חברים ברחו אלי הביתה לכמה ימים כי ידעו שאצלי לא יחפשו אותם. כמה ימים אחר כך באמצע הלילה שמענו מכות של קני רובים על דלת הבית. גרנו בבית חד קומתי. הבנתי מיד מה קורה. אנשים נכנסו ולקחו את אבי. שמו לו מיד מגבת על הראש ושאלו מי בבית. הוא אמר, בין היתר, שחברה שלי שם, והם אמרו שאת החברה שלי כבר יש להם וצחקו (כנראה שחשבו כך בטעות).

אבי התעסק עם תכשיטים ושעונים ולכן היו פזורים על השולחן תכשיטים ושעונים בשווי אלפי דולרים אך הם לא נגעו בכלום. שמו אותנו במכונית ואני חושב שנסענו דרך גשר ואז דרך רמפה, לפי המיקום אולי ב"בור של לנוס" (Pozo de Lanús), זוהי תחנת מעבר. שמו לי מיד כיסוי עיניים וצחקו ואמרו שיש פה אדם בשם ראובן שטרן, שרוצה שישחררו אותו כי הוא מתחתן... אז הבנתי שזה ראובן.

הבנתי שחיפשו שלושה: אותי, את ראובן שטרן ואת איסידורו. ממנו לקחו את תעודת הזהות ולא הציקו לו יותר. הכניסו אותנו לחדר שהיה מרובע קטן בלי מיטה עם מחיצות בתור קירות. אני חושב שכל הזמן הרביצו לנו. מדי פעם היו מבקשים שהיהודים יקומו והיו מרביצים לנו על כך. זה היה עד הבוקר. כל הזמן היה ריח של מחנה צבאי – בגלל הריח של האוכל. לקחו אותנו בשורות לשירותים עם שרשראות ברגליים ונתנו לנו מכות. לקחו ממני את המעיל. נתנו לנו מספר, אני הייתי K 37. מאז נעלם השם. אחד שלקח אותנו לשירותים אמר לי - "אם היית יודע מי אני...". אני לא בטוח אבל אני חושב שזה מישהו שהכרתי מהפקולטה.

יום אחד בלילה לקחו אותי לדבר עם מישהו - "סניור" - חשבתי שזה מישהו מחיל היס. הייתי עם כיסוי עיניים. ביקשתי להסיר את הכיסוי והוא אמר בסדר אך אל תסתכל אלי. הוא שאל אותי מי נמצא ב"שלטון הנסיכים" (גרסה מקומית ל"פרוטוקולים של זקני ציון"). דיברנו גם על טימרמן ועל פעילויות ארגון הביטחון של הקהילה היהודית. הכל היה ברוח טובה. התווכחתי איתו ואמרתי שלפי מה שאני יודע הארגון היה קיים בידיעתם ולא היה מחתרתי. אחר כך למדתי שהארגון חצה את הקווים והחל להשתמש בנשק נגד המשטר. שאלתי בסוף השיחה: למה אני כאן ומתי משחררים אותי? הוא אמר שבלילה ישחררו אותי. חזרתי לתא.

ראובן עבד בקואופרטיב לאשראי היהודי של לנוס ובחקירה שלו כל השאלות היו בקשר לכסף: איפה הכסף השחור וכו'. לא זוכר אם עינו אותו. אולי עשו לו "צוללת". כמו שאותי שאלו על ביטחון - למה הייתי בישראל וכו' - אותו על כסף.

אלו ברנבואיס חטף מכות קשות ונפגע מכך בכליות. לקחו אותי לחדר וקשרו אותי למסגרת המיטה - ודרך זה הזרימו חשמל - לאבר המין, לאוזניים, לשיניים, לפה, וכו' - כל הגוף. בשלב מסוים חשבתי שאני מת. הפסיקו ונבדקתי ע"י רופא שקבע שאני בסדר אז המשיכו.

אותו חוקר שחקר אותי קודם אמר מילים במבטא של יהודי – מילים כמו "מכון למדריכים" או "קייבוב נאות מרדכי". הוא לא אמר את זה כמו גוי... היו שם חברה' משלנו... היו הודעות על חברה' שעברו צד...

בזמן העינויים הופיע ויקטור גלוס - אביו היה חבר של בגין אך זה לא עזר (כשבגין היה מגיע ללנוס הוא ישן אצל ויקטור). יכול להיות שהרגו אותו מיד ולכן בגין לא היה יכול לעזור. כל הזמן, תחת חשמל, ביקשו שמות. ונתתי. במסגרת המיטה [מכות חשמל] מדברים אפילו על האימא... עשו לי הרבה בפנים. נשארתי עם חצי לשון מרוב שנשכתי אותה.

היה אז ביקור של משרד החוץ האמריקאי וצחקו עליהם. בבוקר ביקשו ממני, מראובן ומעוד אחד, לאלו, שנבוא ואז הניסו את שלושתנו לרכב ואמרו לבחור השלישי, לאלו, "קח את שעון הרולקס שלך". הם לא הסכימו לשחררו עד שלא יביא את השעון שלו... אז הוא לקח את שלי...

אני חושב שלקחו אותי כדי לוודא אינפורמציה - יהודי קשור לפעולות ביטחון בקהילה היהודית. את ראובן לקחו כי היה קשור לכלכלה בקהילה היהודית. את לאלו ואותי זרקו מהגשר החדש באמצע שכונת העוני. עצרתי אוטובוס שהיה כתוב עליו את שם הגשר שמחבר את הבריה עם לנוס. אז לאלו החזיר לי את השעון שלי. פגשתי שם מישהו וביקשתי ממנו כסף ואמרתי לו שאחזיר לו ולקחתי את הכתובת. הגעתי באוטובוס הביתה ואמי יצאה וצעקה לקראתי.

אני לא מושפע מהכתבה. אני לא פעם ראשונה מספר את הסיפור. אך היו דברים מוזרים שקרו אחר כך. קראתי את הספר של טימרמן - הוא האשים את הקהילה שהזניחה אותנו. אני לא יודע מה עם מדינת ישראל. אחרי שחזרתי אבי חיבר חזרה את הטלפון שנותק. כל החברים ברחו כי חשבו שאם תפסו אותי אז יגיעו גם אליהם.

הורי לא הגישו הביאס קורפוס כי לדברי אבי זה היה אור ירוק להרוג. אבי הלך לאמ"א ולדאי"א. זה לא עזר.

בטוקומן כבשו אזורים ומי שחיסל את הקרב היה מננדס (Menéndez) והבת של מי שהיה סגנו למדה עם אישתי בתיכון. סוזנה אישתי דיברה אתה והיא אמרה שתעזור. אבי הלך לאמ"א ולדאי"א לקהילה והם לא עזרו. בחור אחד שהיה פעיל בקהילה - הוא היה משפטן ונראה שהקהילה הייתה חייבת לו טובות - הלך לדאי"א ואיים כי יפרסם את כל מה שעשה למענם. פתאום, הגיע טלפון משלטונות הכנסייה שהיו קשורים לממשל ואמרו כי דני פלדמן יגיע הביתה בבוקר. ואכן כך היה.

כשחזרתי חששתי ולא סיפרתי על המעצר. בסוף, אחרי יומיים שלושה נתתי עדות לחבר שלי על כל מה שהיה - הוא היה עיתונאי. אחרי הסיפור הזה התלבטנו האם לעלות לארץ או לא. היה אז קשה להתקבל לבי"ס לרפואת שיניים שזה מה שלמדתי. ההורים מכרו את הבית ועברנו למרכז העיר. זה היה ביולי. המשכתי את הלימודים. אמרו כי אם כבר עצרו אותי לא יעצרו שוב. המשכתי את הלימודים ואז קרה עוד אסון - האח של אשתי נעלם ועד היום לא שב. אשתי נשארה בת יחידה להוריה. תכננו להתחתן בינואר, אחרי שאסיים את הלימודים. אני חושב שבדצמבר באו עוד הפעם לבית בלנוס, כבר לא גרנו שם, וחיפשו את היהודי דני פלדמן והם היו מצוידים בתמונה שלי. זה היה ביום שבת בדצמבר, בעוד אשתי ואני מחלקים הזמנות לחתונה... הם הגיעו לבית של דודים שלי בלנוס ושאלו עלי. לי תמיד היה הדרכון עלי. הייתי עם דחייה מהצבא כי הייתי סטודנט. תמיד חששתי שמהו אמור לקרות. הדודים אמרו להורים כי חיפשו אותי אז הלכתי לשדה התעופה וקניתי כרטיס למונטיבידאו. שם הייתי והיה קשה כי הטיסות לארץ עברו דרך בואנוס איירס. מצאתי בסוף טיסה של SAS והגעתי לארץ. למזלי סיימתי את הבחינה האחרונה ובשגרירות ארגנטינה בישראל קיבלתי את התעודה.

תשובות לשאלות:

היעלמותו של האח של אשתי זה מה שמנע מאתנו מלבוא קודם, מכיוון שהיא נשארה בת יחידה להוריה שחיו שם. הוריי גם נשארו שם. מאז שהיתה שם דמוקרטיה, נסעתי לבקר שם, אך תמיד דרך מונטיבידאו - ליתר בטחון.

גם הייתי עריק הצבא, אך קיבלתי חנינה לאחר לידת בתי הבכורה. אז יכולתי לחזור לשם. בארץ לי ולאשתי נולדו שלושה ילדים, הבכורה בצבא היום.

את ויקטור גלוס עצרו כי החליט להיות ב"Juventud Peronista" ופרש מתנועת הביטחון של הקהילה היהודית איתי.

חוץ מאשר בשיחה עם הקצין ההוא שהזכרתי, אני לא זוכר ששאלו אותי על פעילות הביטחון של הקהילה היהודית. אציין שוב כי לדעתי מי ששאל אותי על פעילות הביטחון היה בעל מבטא יהודי...
פניה לקבל הביאס קורפוס היוותה אור ירוק להרוג. זה רק מה ששמעתי מאבי. לא יודע אם קיבל יעוץ על זה או לא.
אני מקווה שכל עוד יש שם דמוקרטיה לא יקרה שום דבר.

תמיד קראו לי K 37. וגם כך הזדהיתי.

רפואת שיניים למדו או יהודים או אנשי המעמד הגבוה. שם לא הייתה תחושה שצריך להיזהר איך מדברים כי מי ששומע אולי יספר. כולם ידעו שהייתי בארץ וכו', זה היה משפחתי מאד, גם אצל הגויים וגם אצל היהודים.